

L. _____

Ministerstwo
Spraw Wojskowych
w Warszawie.

1920

Wyłącznie
dla
registratury!

Liczba _____ dn _____	Poprzednie akta dotyczące w tej samej sprawie	Pilne — Telegram:
	Licz: _____	<i>B. Narine</i>
	Licz: _____	

38.

Przedmiot:	Akta pomocnicze (podobne lub identyczne)
<i>Własnoręczny list</i>	Licz _____
	Licz _____
	Licz _____

Referent _____ dn _____	Po zaopiniowaniu współpracy, podpisie, przesłać:
Kier. Refer. _____ dn _____	<i>Wpoda o spryck. kawalerackich operacyjnych z dnia 15. VII. 20.</i>
Szef Wydz. _____ dn _____	
Szef Oddz. Depart. _____ dn _____	

Przesłać celem: _____
zaopiniowania, współpracy, podpisu
Do _____

15. VII. 20.
godz. 3 m. 10.

Zezwalam: _____
Szef Szt. Gen. _____
„ Admin _____
„ Wojsk. Kontr. Gen _____

Polecenie dla kancelarii:
z podpisem

Zezwalam: _____
Minister _____

Przesłano czystopisów sztuk _____
" " " _____

Tem samem załatwiono akt Licz _____

Przepisał: _____	Porównał: _____	Wysłał: _____
Dn. _____ godz. _____	Dn. _____ godz. _____	Dn. _____ godz. _____
Dn. _____ godz. _____	Dn. _____ godz. _____	Dn. _____ godz. _____

Po wysłaniu czystopisu pozostaje:
Z wpływów sztuk: _____ z opinii sztuk: _____
Razem prócz koszulki sztuk: _____

Przedłożyć ponownie referentowi
dnia _____ / _____
dnia _____ / _____
dnia _____ / _____

37.

Pudawy 25/VIII 3 góra 10 m.

Kochany Generale!

Piszę po objechaniu całej frontu IV armii i części
kucyj. Po dłuższym namyśle zdecydowałem zacząć stać 16-tego
o ście. Powody następujące - 1) na południu czy północnym jest nie
bardzo gotowi, gdyż to niektórzy dywizji uzupełnienia brzoż dowodzą, raczej nie
z południa jest. 2) pierwsza legjonowa ebiens się w dalszostawie dowodzą jest.
z południa. 3) Łożczy juncie można byłoby na noc 15-tego być i to jest na
nie, bo po spraudzeniu porządkiem się w stowai się tak być na sykoacji pow
kafce się nasajute, i to gre nie warto siewy, to raczej się w rezultacie być
dziej jasniję, gdyż zaczął o ście 16-tego nie byłym rozpoznać na noc
15-tego. Natomiast zdecydowałem następujące środki przysiężenia rachu.

a) Sam siebie na karku a 16te 14te, ston, licę w legji dnia awangardzie
dowodzą minimum do Jaroslawa a może do filary. b) 16te - środkowej daj
staż siewy instrukcyj przysiężenia mapu dowodzą IV armii c) legjonowa
idzie na foren i dalej, sama będzie opionji a niei będzie na karku stanczo
Tego, więc i 2te w środku nasch góły nie wyprężają, będzie pełana przez
fortyfy szkiełnich dywizji.

Łądy więc w 16-tego deleguję się zjednie 2 legjonowa i kowa
nicach, ston, otaium rancie seingaji chej na wiecior do Symblic, by się
ja więc na ogólnie oddawaiste południe na pomoc 7te, albo w rancie konie
napi gnieindrij. Jakiem takim przenoszę się wicecorca jui na połonę będzie
delegowaana 4ta przysiężając o połowie i być dnia jej więc będzie wstran

205-002

Dozaję chej IV armii i 1 Legiskonej radai od perytau tang same
rybnaji ^{itajie nalane tempo} jaxnej kicbys uigdem jny uwarinsiej ofeurywie. Jicli nei sig to
a ryckicior nie jostajiz i jny wprawiedlaczu cala armia w kraj u byn iin
to obliczenia moze okcia sig szupkenni. Ale u ryckiciorzi ne to nei licz
i dla tego wainem jech nadruyciajin aby u siggn 16 lego Tacznojzi my
nuq a Barnawq bys moztivie ciezta, ten abycie u Barnawie jny u jod
rych godzinach lub a 4ci-5ci mozli wiedzic, czy moze staracia eo do rybn
adriany wstajiz, gdyj od tego caly sadruycananie na 17 lego ranciatu sorte
na jabsudniowyj odcinku cy to u stroze Nowo-Motowa, gdy do tego bydzic
idali, czy uwarinsiej u stroze Jaroslina i Karciena i Karpowic, gdy jwer
traw sig sanado ryckiciorzem i jowodu jabsudniacia na odcinku Kadyzic
Tajna.

U ranydym rancie odradaczu wyjednic jancichobien jnciciggenia. 4ci jnci
dla jancichobien aktywyel udenai cy marjov - nei uda sig to i sig i jecne
Balensicij uigj jz jz wdegajowanu frontu biedy na Barnawq lub dalej na
jabsudnoc. Rakiz dodatkowo najsilniejory nacisn na to aby 16 lego od jow
byda jancicicijljna Tacznojzi ze nuq. Hughes mazi dria tego jracowu
japafudim nei rae lub dwa hec i dnicizi rary tan abycie by
u Barnawie i ja tutaj mozli byj u tan cigituz i dobrzym kontance
by do godziny wiciorowej mozna bys jowuzij stauowuz decyzy i u
Barnawie i tutaj.

Jen. Leiniewsiczgo zgodnie i umowu - ragedawny mu odjabsudni
wyjadacz do Nowa - jednie on via Barnawa, wije more i pan i nie jancic
206.

 Odpis listu Naczelnego Wodza do Generała ROZWADOWSKIEGO.

Puławy 15/VIII.3 godz.10 m.

Kochany Generale :

Piszę po objechaniu całego frontu IV armii i części trzeciej. Po dłuższym namyśle zdecydowałem zacząć stąd 16-tego o świcie. Powody następujące - 1) na południe czy popołudniu jutro nie będą gotowi, gdyż do niektórych dywizyj uzupełnienia trafiają dopiero rano lub w południe jutro. 2/ pierwsza legionowa zbiera się w Lubartowie dopiero jutro w południe. 3/ Zacząć jeszcze można byłoby na noc 15-tego, lecz i to jest na nic, bo po sprawdzeniu przekonałem się, że straci się tak dużo na szybkości posuwania się nazajutrz, że gra nie warta świecy, to znaczy się w rezultacie będą dalej posunięty, gdy zaczną o świcie 16-tego, niż gdybym rozpoczął na noc 15-tego. Natomiast zdecydowałem następujące środki przyspieszenia ruchu.

a/ Sam siedzę na karku 14-tej, którą liczę, że tegoż dnia awangardami dopędzę minimum do Garwolina a może do Pilawy.

b/ 16-tej - środkowej daję z tą samą instrukcją przyspieszenia marszu dowódcę IV armii.

c/ 1.legionowa idąca na Parczew i dalej, sama będzie spieszyć a mieć będzie na karku samego Smigłego, więc i 21-a w środku nawet gdyby ^{nie} się wyspieszyła sama, będzie pchana przez postępy sąsiednich dywizji.

Sądzę więc, że 16-go zdegażuje się zupełnie 2 legionową w Kozienicach, którą w takim razie ściągnąć chcę na wieczór do Dęblina, by móc ją użyć na zupełnie odsłonięte południe na pomoc 7-mej, albo w razie konieczności gdzieindziej. Jestem także przeko-

nany, że wieczorem już na połowę będzie zdegażowana 4-ta i też duża jej część będzie zdalna do przeciągnięcia w części na górę czy do Warszawy samej, czy też do V armii.

Ogromnieby ułatwiło zdegażowanie całego frontu Wisły - t.zn. 2 armii gdyby - jeśli to nie można będzie - co wobec ciężkich walk pod Radzyminem i zaangażowaniu tam już 1/ lit-biał. wydaje się prawdopodobnym - więc jeśli nie można będzie uderzyć z miasta w stronę Nowo-Mińska po Brzskiej szosie, to przynajmniej wyjść na spotkanie IV armii 15-tą czy jej częścią od Karczewa i Wiązownej w stronę szosy Lubelskiej. Gdyby był przedsięwzięty taki właśnie ruch sądzę, że 4 dywizja cała byłaby możliwą do przerzucenia jej ze świtem 17-go do Warszawy albo na północ dalej.

Drugiego dnia operacji to znaczy 17-go liczę, że otworzyć będą w stanie drogę Dęblin-Warszawa po prawym brzegu Wisły oraz drogę Nowo-Mińsk - Warszawa; jeśli zaś postępy centrum będą dobre i drugiego dnia, to już trzeciego dnia sądzę linia Warszawa-Siedlce - Łuków dałaby możliwość manewrowania zupełnie wspólnie z 1-ą armią i możliwość zgęszczenia w razie potrzeby lewego skrzydła IV armii w bliskości do przedmościa i zagrożonego odcinka Radzymin wraz z szosą idącą z Radzymina do Wyszkowa.

Naturalnie obliczenie to robię z opuszczeniem wariantu uderzenia z Warszawy 16-go popołudniu lub 17-go rano, tak jak umawiałem się poprzednio, direct w stronę Nowo-Mińska z użyciem tanków, gdyż powtarzam, obawiam się, że w te dni większość sił Warszawy, a może i tanki z powodu ataków będą zaangażowane w kierunku północnym i północno-wschodnim. Bo gdy wszystkie obliczenia są oparte na wytrzymałości Warszawy nie trzeba się wahać rzucić atak tankowy na masę, czyli na kierunek Radzymin i w ten sposób przynajmniej na jeden dzień zdobyć spokój dla Warszawy.

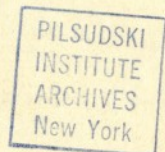
Wogóle chcę IV armii i 1 legionowej ¹⁰adać od początku taką samą szybkość i takie szalone tempo, jakiej kiedyś użyłem przy ukraińskiej ofensywie. Jeżeli mi się to uda, a wysiłków nie poskąpię i już wprowadzam całą armję w trans w tym kierunku, to obliczenia moje okażą się słusznymi. Ale w zupełności na to nie liczę i dlatego ważnem jest nadzwyczajnie, aby w ciągu 16-tego łączność między mną a Warszawą była możliwie częsta, tak abyście w Warszawie już w południowych godzinach lub o 4-tej - 5-tej mogli wiedzieć, czy moje starania co do szybkości odniosą skutek, gdyż od tego zależy zadyrgowanie na 17-go raniutko ^{sortie} na południowym odcinku czy to w stronę Nowo-Mińska, gdy do tego będziecie zdolni, czy skromniej w stronę Garwolina z Karczewa i Wiązownej, gdy pierwsze okaże się zanadto ryzykownem z powodu położenia na odcinku Radzymin-Miłosna.

W każdym razie odradzam zupełnie jakiegokolwiek przeciągania 4-tej przez Wisłę dla jakichkolwiek aktywnych uderzeń czy marszów - nie uda się to z nią z pewnością. Daleko lepiej użyć ją po zdegażowaniu frontu Wisły na Warszawę lub dalej na północ. Robię dodatkowo najsilniejszy nacisk na to, aby 16-go od południa była ^{scislej} najsilniejsza łączność ze mną. Hughes musi dnia tego pracować popołudniu nie raz lub dwa lecz z dziesięć razy tak abyście ^{Wy} w Warszawie i ja tutaj mogli być w tak częstym i dobrym kontakcie by do godziny wieczornej można było powziąć stanowczą decyzję i w Warszawie i tutaj.

To jest wszystko. Proszę przyjąć zapewnienie wysokiego szacunku i poważania.

/-/ J. PIŁSUDSKI

Za zgodność odpisu
z oryginałem:

*odpawed gen. Porwadawskiego
na ten w tece N 20 (oryginał)*

30/VII 930